

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

Psykologprogrammet

Utvärdering av Projekt Växthus Bjäre

Erik Aspeqvist, Emma Jarbo, Oskar Foldevi, Fredric Malmros och Hanna Stapleton

2011-11-11

Om utvärderingen

Bakgrund

Växthus Bjäre är ett projekt som syftar till att främja kvinnors företagande på Bjärehalvön. Dess syfte är:

Projektets övergripande syfte är att skapa arenor för blivande och etablerade kvinnliga företagare i samverkan med skolor/högskolor samt utveckla småföretag med nya verksamheter i Nordvästra Skåne.

(Tillväxtverkets beslutsunderlag, 2009)

Projektet pågår mellan 2010-01-01 och 2011-12-31, och innebär att tolv kvinnliga företagare kopplas samman med mentorer som kan bidra med sin erfarenhet och studenter som har kompetens på särskilda områden och som i gengäld får praktisk erfarenhet och kontakt med näringslivet. Man anordnar också föreläsningar, seminarier, workshops och andra event med syfte att stimulera företagets tillväxt och utveckling. En webbaserad portal för kommunikation inom projektet har också utvecklats.

Psykologprogrammet vid Lunds Universitet erbjuder konsulttjänster inom arbets- och organisationspsykologi som genomförs av studenter på åttonde terminen under handledning av erfarna konsulter. Utvärderingen av Växthus Bjäre sker inom ramarna för ett sådant konsultuppdrag.

Syfte

Utvärderingen syftar till att redogöra för Växthus Bjäres tolv projektdeltagares (företagarna) upplevelse och syn på projektet; huruvida medverkan i projektet haft några effekter för företagen och i så fall vilka effekter. Utvärderingen syftar även till att ge förslag på framtida förändringar och förbättringar till ett liknande projekt.

Metod

Utvärderingen har genomförts med en kvalitativ ansats där en fokusgrupp genomfördes i samband med ett av Växthus Bjäres möten. Fokusgruppen som undersökningsmetod är en gruppdiskussion under ledning av en eller flera samtalsledare. Denna metod passar särskilt bra i sammanhang där man vill undersöka tankar och tendenser och där man inte kan vara säker på vilka svar man ska få. Fokusgruppen som metod gör det alltså möjligt att genom att följa med i diskussionen få information som man kanske annars hade gått miste om vid intervjuer med enskilda personer. För den aktuella undersökningen förbereddes en lista med frågor och teman, vilket också är brukligt när man genomför en undersökning med en fokusgrupp.

Av tolv deltagare i Växthus Bjäre deltog representanter för fem företag i fokusgruppen, som omfattade 60 minuter och spelades in för senare analys. Av de sju företagare som kvarstod har tre i efterhand intervjuats per telefon; resterande fyra har antingen avböjt eller inte kunnat nås för intervju. Resultatet från fokusgruppen och telefonintervjuerna har sammanställts och redovisas nedan uppdelat efter olika teman, som dels avspeglar hur frågorna ställdes men som också visar vad som var viktigast för deltagarna. Vissa åsikter och svar förekommer i materialet under flera olika teman, av den anledningen att deltagarna svarade på det viset.

Resultat

Bakgrund till deltagande i projektet

När deltagarna ombeds berätta om bakgrunden till att de kom att delta i Växthus Bjäre blir svaren olika. Flera pekar ut specifika inslag i projektet som sådana som de uppfattat som särskilt intressanta – utbildningsinslag, samarbete med mentorer och/eller studenter, utveckling av affärsidéer samt marknadsföring. Andra förklarar att de inte visste riktigt vad de gav sig in på men att de hade blivit övertalade att delta i projektet och tänkte ge det en chans.

Upplägg, planering och syfte

Avseende projektets upplägg generellt innehåller materialet framförallt negativa kommentarer. Många har upplevt att de inte har haft tid nog till att delta och engagera sig i alla aktiviteter i den omfattning som förväntats. Många har också svarat att arbetsbelastningen i projektet har varit ojämn och att mycket har ägt rum under perioder då de som företagare har extra mycket att göra. Vidare kommenterar några att projektet inte kom igång tillräckligt snabbt samt att intresset hade hunnit avta när saker väl började hända. En deltagare efterfrågar mer tid med motiveringen att projektet kunde ge mer om det pågick längre.

Några kommenterar också på syftet med projektet. Vad de anser är dels att syftet har varit oklart, samt att projektet inte har levt upp till sitt syfte.

Projektets innehåll

Vad gäller de specifika programpunkterna i projektet så är de flesta positiva till innehållet. Många menar dock, som nämnts ovan, att de inte hunnit delta i så stor omfattning. Utbildningsinslagen menar flera har varit bra, och några nämner enskilda programpunkter som utveckling av affärsplan och översättning av sin affärsidé som extra positiva. Vad som är tydligt och värt att notera är att det varierar mellan deltagarna vad de har upplevt som mest positivt. Det som har betytt mycket för

någon har upplevts som mindre givande av någon annan, och så vidare.

Triader: Företagare, mentorer och studenter

På temat "samarbete med mentorerna" har undersökningsgruppen genererat mycket innehåll, och variationerna i innehållet är stora. Några har alls eller nästan inte samarbetat med sin mentor eftersom kommunikationen dem emellan aldrig kommit igång. En menar sig ha uppfattat att mentorn skulle arrangera de gemensamma träffarna, vilket inte visade sig vara fallet. Några påpekar att det har varit svårt att hitta tid för möten och en deltagare, boende långt från Bjärehalvön, förklarade att avståndet gjort det svårt för henne att träffa sin mentor. Andra lyfter fram mentorn och samarbetet med denne som det bästa med deltagandet i Växthus Bjäre, och berättar att detta varit en stor hjälp som har betytt mycket för utvecklingen av deras verksamhet. Mentorerna har också i flera fall varit till hjälp genom att deltagarna kunnat knyta kontakter via dennes nätverk. En deltagare påpekar att mentorer inte hade rekryterats innan projektet satte igång, och att hon därför länge var utan mentor. En annan, som upplevde att samarbetet inte fungerade, säger sig ha fått vänta länge på en ny mentor men upplevde då samarbetet med den nya mentorn som meningsfullt.

Vad gäller samarbetet i triaden så berättar en majoritet av deltagarna om de svårigheter de har haft med att boka in möten och träffas. Några förefaller ha haft ett bra samarbete med sin mentor men inte med sin tillknutna student, medan det omvända gäller för andra. Några har upplevt kontakten med både mentorn och studenten som mycket värdefull, men nämner inte samarbetet i triaden specifikt. Flera deltagare beskriver samarbetet med den tillknutna studenten som mycket bra, och i några fall har företaget anställt studenten. Flera beskriver å andra sidan problem i kontakten med studenterna; uppdraget har varit otydligt, de har inte varit "på hugget". En deltagare beklagar sig över att den tillknutna studenten ej fullföljt sin uppgift vilket lett till problem.

Kommunikation från projektledningen

I projektet har kommunikationen från projektledningen till företagarna främst skett genom mail och telefonsamtal, och det har även funnits en internetbaserad portal som skulle fungera som informationskälla. Många uttrycker att både telefon och mailkommunikation inom projektet fungerat bra samt att projektledaren kommunicerat tydligt, alltid varit tillgänglig, pushat på och hjälpt till. De tycker att projektledaren har hanterat kommunikationen väl. En person uttrycker att projektledaren "är otrolig med kommunikation" och många instämmer.

Portalen

Vad gäller portalen som informationskälla uttrycker många av projektdeltagarna att den varit

överflödigt och krångligt som kommunikationsmedel. En företagare säger att ”portalen har varit ett för stort projekt för projektet.” Det har fungerat att lägga ut information på portalen men utöver det tror inte företagarna att varken studenterna, mentorna använt sig speciellt mycket av den.

Samverkan mellan företagare i projektet

Många uttrycker att det getts för lite tid och möjlighet att samverka med de andra företagarna inom projektet. De arrangerade träffarna upplevdes av många ofta ha haft ett späckat schema där det inte funnits tid till att utbyta erfarenheter med varandra. Någon uttrycker att samverkan fungerat bra mellan vissa företag, dock inte mellan alla.

Nätverkande

Många upplever att det inte funnits utrymme i projektet för nätverkande eller utbyte mellan företagare. Fokusgruppen reflekterar över varför de inte ordnat med träffar på egen hand och konstaterar att som egenföretagare har det inte funnits tid till fler möten och träffar. Många upplever också att de inte kunnat ta del av sina mentorers nätverk på grund av att det varit en dålig matchning mellan projektets deltagare samt mentor/student. Någon uttrycker också att det är svårt utnyttja varandra som nätverk då företagen i projektet sysslar med så olika verksamheter. Andra tycker dock att det har varit en styrka.

Effekter av deltagandet i Växthus Bjäre

De olika företagarna har sett olika effekter av sitt deltagande av projektet. Det är olika åsikter om hur mycket projektet har betytt, någon ser stora effekter, andra mindre. Många upplever att de haft stor nytta av att fått hjälp med att utveckla sina affärsidéer och flera uttrycker att de fått kunskap genom seminarierna som varit. Andra uttrycker att de fått kontakter och nätverk som varit viktiga för deras verksamheter, medan andra är besvikna över att de inte fått de kontakter som de hoppats på. En företagare berättar att hennes affärsidé har blivit verklighet, hon har anställt studenten som kopplades till henne genom projektet och försäljningen har kommit igång. Ytterligare en företagare berättar om att hon anställt studenten som hon fick kopplat till sig genom projektet. Någon uttrycker också att hon har fått kunder genom projektet. Några menar att mentorskontakten varit viktig för deras företagande och fått stor professionell utveckling via mentorn. Flera av företagarna upplever att de fått stöd och blivit ”pushade” framåt från projektledningens sida. Några stycken tycker att det gått för kort tid för att kunna se effekterna av deltagandet i projektet.

Eget engagemang

Både i fokusgruppen och i telefonintervjuerna tillfrågades deltagarna hur de såg på sitt egna engagemang i projektet. Svaren blev även här olika från person till person och många upplevde att de engagerat sig i de delar från projektet de tyckt varit viktigast för sitt företagande. Flera uttrycker att man som egen företagare har ont om tid och det inte funnits tid till att engagera sig i projektet mer än man gjort.

De som upplevde att utbildningarna och seminarierna gett mest har ofta kommit på de träffarna, medans de som upplevt att mentorn varit viktig har då prioriterat att träffa sin mentor. En uttryckte att hon varit med då hon kunnat men har ofta haft förhinder. Hon upplever att hon nog kunde ha engagerat sig mer än hon gjorde men det blev inte så. Flera uttryckte att det egna engagemanget svalnade tidigt p.g.a. att projektet inte kom igång som det var planerat. Mentorerna och studenter blev inte tilldelat alla först några månader in i projektet och när det väl kom igång så ”klumpade sig planeringen” och det blev för mycket.

Förslag till förbättring

Deltagarna tillfrågades om vad som var specifikt negativt samt vad som kunde förbättras inom projektet, och följande svar kom fram på detta tema. Flera kommenterade åter igen projektets syfte och någon menade att det kändes oklart. En deltagare menade att projektets innehåll inte motsvarat syftet, bland annat eftersom många av deltagarna varken finns eller verkar inom nordvästra Skåne eller Bjärehalvön. En deltagare kommenterade att matchningen mellan mentorerna, studenterna och företagarna borde ha varit bättre, och en annan önskade fler utbildningsmoment. Ett flertal av deltagarna sade sig ha saknat möjligheter att samverka och utbyta erfarenheter med andra deltagare i projektet, och en anledning som gavs till detta var att programmet var så fyllt med andra aktiviteter.

Sammanfattning och diskussion

Något som bör lyftas fram är att så gott som samtliga tillfrågade sade sig vara nöjda med att ha deltagit i Växthus Bjäre. Var och en hade något att klaga på, men kunde också berätta om vad som hade varit nyttigt och vad de uppskattat i det egna fallet. Vad som blir tydligt är dock att det är olika saker som de olika deltagarna lägger vikt vid när de berättar. Några har haft stort utbyte av samarbetet med mentorn, medan andra inte nyttjat detta alls. Någon berättar om hur utbildningsmomenten varit det bästa, medan vissa sällan har närvarat vid dessa. Redan på förväntningsstadiet skiljer sig detta åt mellan deltagarna, och det blir tydligt att det är olika delar av innehållet i projektet

som lockat olika deltagare.

De flesta har tagit del av de delar av projektets innehåll som de tyckt passat dem bäst, och alltså inte använt resurserna inom projektet till fullo. Den anledning till detta som ständigt återkommer är tidsbrist; man upplever att man inte har tid att dra nytta av allt det som erbjuds inom Växthus Bjäre. Detta är också anledningen till att deltagarna inte har samarbetat eller haft mer utbyte inom projektet; de flesta hade önskat mer av detta men har inte upplevt att det har funnits utrymme för det.

Matchningen mellan företagare, mentorer och studenter verkar vidare ha varit ojämn. I några fall har samarbetet fungerat bra, och i andra inte. Underlaget till denna utvärdering består bara av de deltagande företagens åsikter, och ger alltså inte någon grund för att dra slutsatser om var eller hur samarbetet har brutit, men att det har varit av varierande kvalitet förefaller tydligt.

Rekommendationer

Efter att ha gått igenom det material som samlats in från deltagarna i projektet kan utvärderingsgruppen göra följande rekommendationer:

- Planeringen bör utarbetas noggrant och långt i förväg, och projektledningen bör se till att rekrytering och matchning av studenter, mentorer och företagare sker så att deras arbete kan komma igång enligt planerna.
- Man bör överväga att slopa triaden som samarbetsform, eftersom i princip samtliga deltagare rapporterar att de på grund av kommunikations- och planeringssvårigheter inte har träffats vid samma tillfällen. Samarbetet har i flera fall fungerat bra både med mentor och student, men sällan i den tänkta triadformen.
- Rekrytering av företagare bör inriktas på sådana som befinner sig i liknande stadier av utveckling och alltså har liknande behov och ambitioner. På detta sätt kan man sätta ihop ett innehåll i projektet som bättre anpassats till deltagarnas behov och därmed minska dess mängd till fördel för dess kvalitet. Detta förbättrar möjligheterna till erfarenhetsutbyte mellan deltagarna, och särskilt om man inom projektet skapar mer utrymme för detta.